

СТРУКТУРИЗАЦІЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

С.М. Еш, Кошова В.П.

Розглянуто сутність структуризації власного капіталу публічного акціонерного товариства, проаналізовані його форми. Визначені ознаки класифікації власного капіталу ПАТ.

Ключові слова: *структуризація, власний капітал, публічне акціонерне товариство, склад власного капіталу*

Власний капітал товариства – різниця між сукупною вартістю активів товариства та вартістю його зобов'язань перед іншими особами. Сутність власного капіталу підприємства проявляється через його функції: заснування та введення в дію підприємства, відповідальність і гарантії, захисна функція, фінансування та забезпечення ліквідності, нарахування дивідендів і розподілу майна, управління та контроль, репрезентативна функція.

На діючому підприємстві власний капітал представлений наступними основними формами:

- статутний капітал – капітал товариства, що утворюється з суми номінальної вартості всіх розміщених акцій товариства ;

- додатковий капітал поділяють на два складники: додатково вкладений капітал і інший додатковий капітал. Для акціонерних товариств додатково вкладений капітал – це сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість. Інший додатковий капітал — це фінансові ресурси, які утворюються за рахунок дооцінки та індексації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів і нематеріальних активів; одержання у безкоштовному порядку будь-яких активів від сторонніх юридичних і фізичних осіб; внесків засновників та учасників понад розмір статутного капіталу і без рішення про його збільшення й перереєстрацію;

- резервний капітал – це сума резервів акціонерного товариства, сформованих за рахунок чистого прибутку. Резервний капітал публічного акціонерного товариства формується у розмірі не менше ніж 15 відсотків статутного капіталу шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку або

за рахунок нерозподіленого прибутку. До досягнення встановленого статутом розміру резервного капіталу розмір щорічних відрахувань не може бути меншим ніж 5 відсотків суми чистого прибутку товариства за рік. Резервний капітал створюється для покриття збитків товариства, а також для виплати дивідендів за привілейованими акціями;

- нерозподілений прибуток – це та частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства після формування резервів, фондів виплати дивідендів і процентів за залученими позиками;

- вилучений капітал – собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників, та зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення або зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до статутного капіталу підприємства. Вилучений капітал зменшує величину власного капіталу;

- неоплачений капітал — це сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу підприємства, які вони зобов'язалися здійснити на момент створення підприємства.

Структура власного капіталу публічного акціонерного товариства змінюється з кожним звітним періодом. Його збільшення є результатом ефективної господарської та фінансової діяльності і найбільше цікавить власників підприємства тому що свідчить про зростання майна, яке їм належить.

Склад власного капіталу можна представити за такими класифікаційними ознаками:

1) за джерелами формування. Відповідно до цієї ознаки власний капітал поділяють на:

- вкладений капітал (вкладений засновниками), який включає статутний капітал і додатково оплачений і

- додатковий накопичений капітал (в ході господарської діяльності): додатковий капітал від дооцінки активів, додатковий дарчий капітал у

вигляді безоплатно отриманих активів від юридичних або фізичних осіб, резервний капітал, нерозподілений прибуток та амортизаційні відрахування;

2) за ступенем фіксації власний капітал ділиться на:

- зареєстрований капітал (визначається в установчих документах і тому є умовно постійним), включає статутний капітал;

- незареєстрований капітал (умовно змінний), який включає додатковий вкладений капітал, резервний капітал і нерозподілений прибуток;

3) за фіксацією власності власний капітал включає:

- персоніфікований зареєстрований капітал із визначеними частками та їх власниками;

- неперсоніфікований капітал, зареєстрований без поділу між власниками.

Для структуризації власного капіталу акціонерного товариства необхідним є одночасне застосування декількох критеріїв оптимізації структури власного капіталу. Найбільш змістовною є оптимізація структури власного капіталу, в основу якої покладено ефект поєднання зростання рентабельності власного капіталу та мінімізації його середньозваженої вартості.

Література:

1. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI.
2. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / О.О. Терещенко. — Київ: КНЕУ, 2003. — 554 с.
3. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання 2-ге вид., перероб. та допов. навч. посіб. / Г.І. Філіна. — Київ: Центр учбової літератури, 2009. — 320 с.